

nasproti Nemcem. Malo, pa bi bili vse druge posle, kar jih ima drž. zbor na svojih ramenih, odložili in vse zato, da se zaduši kar iz kraja ta »krivica« zoper Nemce. Predlog sicer v drž. zboru ni obveljal, toda Bog zna, kaj še bodo vse počeli v tej reči, zoper odločbo, ki stoji na goli pravi.

Človek pa iz tega lahko razvidi, da ima pri nas vlada težko delo in najtežje, ako hoče biti pravična. In kar je še huje, visoka vlada na Dunaji ima v časih nasprotnike v tej reči še pri svojih možeh t. j. pri deželnih in raznih drugih uradih, ne da jim ona more do kože. Črnogledi možje pa trdijo celo, da je njej tako ljubo. No bodi to že tako ali drugače, gotovo je, da si pravica težko nadeluje svoja pota in prav zato je treba, da stojimo vselej za-njo, če tudi ne bode ljubo — nemski levici.

Cerkvene zadeve.

Jakob Brglez, deficijent v Bočni pri Gornjem gradu.

(Konec.)

Za olupšanje hiše božje so tukaj bili posebno vneti. Z dovoljenjem vlč. pokojnega g. Lovrenca Potočnika, tedanjega dekana, so preskrbeli lepo podobo Matere Božje za altar v adventnem času. Kupila jo je neka skrbna gospodinja. Za najsvetejše Rešnje Telo so dekleta kupila lep venec. Največjo skrb pa so imeli za to, naj bi cerkev sv. Petra dobila nove orglje. Denar so nabrali od raznih dobrotnikov. Želja se njim je izpolnila — cerkev je dobila nove orglje. Pa sami jih niso slišali. Predno je bilo delo dovršeno, poklical jih je Gospod k sebi. — Za kazalnico ali monštranco so že tudi dosti denarja nabrali, se ve, da se še do tedaj ni omislila. V cerkvi pa, za katere lepoto so se toliko trudili, hoteli so imeti lep red. Mladine pod korom ali po kotih se skrivati, videti niso mogli. Tudi postopanje okoli cerkve ali sedenje pod lipo blizu cerkve med božjo službo bilo njim je zoperno. Take razvade so zatirali in so njih večinoma tudi odpravili.

Tako so toraj delali v čast božjo rajni gospod. Na počitku so bili, pa niso počivali. Pri njihovem delovanju pa bolezen ni mirovala, temveč jih je zdaj bolj zdaj manje na bolniško posteljo polagala. Zdravila njim niso kaj hasnila. Začeli so se zato zdraviti z vodo po načinu slavnoznanega župnika Kneippa v Würshofenu. Voda njim je pa prav dobro storila in smemo trditi, ko bi se ne bili z vodo vračili, bilo bi že davno preje po njih. S pomočjo vode bi bili lahko popolnoma ozdraveli, da jih že dolgo trajna bolezen ni popolnoma oslabila. Začeli so prepozno po Kneippu se ravnati. In če enemu že pol pljuč manjka, jih pač tudi Kneipp ne zna nazaj napraviti.

Meseca avgusta l. 1890 pa se je bolezen gospodu Brglezu prav shušala. Morali so v posteljo. S podvojenó skrbjo so prebirali Kneippa in se po njem vračili. Pa zdaj je bilo vse zastoj. Bolezen se ni dala ukrotiti, začeli so misliti na smrt in res dne 21. avgusta so prosili za sv. zakramente umirajočih. S solzami v očeh so prejeli Jezusa v presv. R. T. zadnjokrat v svojem življenju. Bili so prav mirni in zdelo se nam je, da bolečine niso kaj velike in da še ne bo smrti; Saj so še bili celo šaljivi zdaj, kakor sploh zmirom. So me vendar vprašali, če pustim v večnosti koga pozdraviti.

Drugi dan, 22. avgusta, ob 11. uri obiše bolanega gospoda znana oseba, ter jih vpraša, kako se njim godi. Popolnoma mirno in smehljaje se prijazno odgovoré: »Na smrt čakam, pa noče priti«. Popoldne so vse naravnali, kar bo po njihovi smrti potrebno. Tako natanko so vsako reč naročili, kakor da bi vedeli, da je njihovo zadnje popoldne. Nek gospod bogoslovec, ki se je slučajno tam oglasil, storil je vse po njihovi volji.

Ob 7. zvečer rečejo gospod, da bi bili radi sami. Gospod bogoslovec jih zapusti. Ob 1/2 9. uri zvečer pa so gospod v sobi precej hudo zakašljali. Sosed njihov, g. učitelj Dedič, sluteč nekaj hudega, teče v sobo. G. Brgleza najde po konci, v žehljeku z vodo — stoječega, kri v čašo pljuvajočega. G. Brglez zapazivši vstopivšega gospoda, pokažejo s prstom na posodo pod posteljo polno krvi, ter rečejo s težkim glasom: »Zdaj je moja zadnja«. G. učitelj prime umirajočega, ter jih varno spravi v posteljo. Med tem so še izgovorili besede: »Prosim, odpustite, ako sem Vas kedaj razžalil«. Potem so se rajsko-milo nasmehnili, svoje oči proti nebesom uprli in mirno dihal. Okolistoječi so molili sv. rožni venec — a ga še niso zmolili, ko so že g. Brglez svojo dušo Jezusu izročili okoli 9. ure zvečer.

Tako so umrli gospod, ki so ves čas svojega mašništva hirali. Reči pa moramo, da vsled tega niso nikoli godrnjali ali pa nevoljni bili. Marveč velikrat so rekli: »Le delaj Bog z menoj po svoji volji! Že veš, da je to za mene dobro!« Gotovo njim Bog ni odrekel plačila za tako voljno prenašanje bolezní.

Dne 25. avgusta smo jih v spremstvu 10 do 12 duhovnikov pokopali v Gornjem gradu na pokopališču sv. Marije Magdalene. Pri odprtem grobu se je sobrat od njih poslavljaj. Ljudstvo pa, katerega se je prav obilno zbralo, je gorke solze za njimi v hladni grob prelivalo. Oj, to so bile najjasnejše priče ljubezni in hvaležnosti do rajnega gospoda!

Svojo hvaležnost so pokazali pa še posebno Bočani, ki so marljivo nabirali darove, da se je kupil umrlemu njihovemu gospodu lep nagrobni spominek. Čast in hvala njim za ta blag čin! Rajnemu gospodu pa daj Bog večni mir in pokoj! Naj jim tam milejše solnce sije, kakor tukaj! Naj jim ljubi Bog poplača, kar so tukaj trpeli! »Blag jim spomin! Bili so ljubi Bogu in ljudem.« Sir. b. 45, 1. Alojzij Arzenšek.

Cerkvena glasba.

Za prelepe in vesele božične praznike izdal je g. Ign. Hladnik »Čvetero Božičnih pesmij«. Njegova dela so že znana, za to rečemo sami, da je v tem delu g. Hladnik podal vsem slov. cerkv. zborom pesmi, katere gledé na lepoto melodije in izpeljave, presegajo njegova druga dela. Pesmi so polne božičnega veselja in duha, spremljava solospjevov je fina in izborna, pri tem so pa pesmi lahke za pevce in orglje, zato jih vsem cerkv. zborom prav radi priporočamo. Prodaja jih »Kat. bukvarna« v Ljubljani in J. Kraje v Novem mestu, iztis po 40 kr.

Gospodarske stvari.

Tri važne reči pri kmetijstvu.

Spisal A. J. Božič.

Popotovajoč križem skozi našo slovensko domovino, prepričal sem se radostno o velikih napredkih, katere je storil naš kmet v teku kratkih let pri gospodarstvu. Neizmerne zasluge za ta napredek, si je v prvi vrsti pridobil naš vrli »Slov. Gospodar« in pa tudi družba

sv. Mohorja. Oba sta vrla razširjalca kmetijskih ved in zaslužita, da bi se v obče po celi Sloveniji v vsaki hiši in celo v vsaki borni koči nahajala in marljivo čitala. Toda kljubu lepemu napredku, našel sem še tudi kaj nedostatkov, in ako bi se odpravili le-ti po umnem kmetovanju, veliko bi pomagalo v občini blagor kmetijstva. Pričnimo toraj pri prvem važnem faktorju kmetijstva, to je zboljšanje travnikov ali senožetij! Za zboljšanje travnikov ali senožetij, stori se v obče malo ali celo nič po nekaterih krajih. Marsikateri kmetovalec ima dokaj lepih travnikov, kateri leže v najboljšem klimatičnem razpoložju, ali vendar pridelava bore malo krme in še to je slaba roba. Slišal sem večkrat razne kmetovalce pritoževati se čez slabe travnike in njih donos. Ko se pa osobno zemljišča ogledajo, najde se najčesče uzrok, da so si kmetovalci sami krivi slabega donosa svojih travnikov. Največ travnikov je premočvirnih, v katerih le samo ločje, preslica in pa smradljivi kiseli šar raste. Zvečinoma bi se večji del teh travnikov dal popraviti z jako malimi stroški, da bi se ondi lahko trikrat več in tečniše krme pridobilo. V prvi vrsti je treba le priskrbeti, kaj da je prav za prav uzrok močvirju, to je lega travnikov. Ako n. pr. travnik nima ravne površja in lege, da se po večjem dežju ne more voda primerno odtekati, da zaostaja, rastla bo po vseh takih krajih le smrdeča in malovredna krma. Kako lahko se temu v okom pride, ako bi se n. pr. tak travnik lepo izplaniral ali uravnal, ter bi se zamogli primerni grabni izkopati, da bi se priobilna voda odtakala. Stroški, v primeri z velikim dobičkom, bi bili le neznačajni. Če pa izvira močvirje le iz tal, da je v obče cela okolica ali bolje rečeno, da so cele okolice tla močvirna, treba je že več premisleka in dela, da se to zlo vsaj deloma, ako popolnoma ni mogoče, izboljša. Z najmanjšimi stroški dalo bi se to zopet po grabnih izpeljati. Ako se namreč vsporedoma izkopajo grabni, počez čez travnike, čem bolj močvirnata so tla, tem gostejši naj bodo grabni, da zamore vsa voda primerno hitro odteči. Vsi ti grabni naj se pa tako vravnajo, da se izteka po njih pritekla voda v eden največji graben, kateri je spet tako vravnjan, da v njem voda ne zaostaja, marveč da se čem brže dalje odteka. Premožnim soseskam pa, katere imajo vse travnike v močvirju, priporočamo najtopleje drenažo, katera je že z večimi stroški spojena, toda njena korist je neprecenljiva.

Tudi dobrih travnikov ne sme skrben gospodar nikdar zapustiti. Zmerom mora skrbeti, da moč, katero so rastline iz zemlje po svojih koreninah izpile, točno umetno zopet nadomestuje; to se doseže z gnojenjem in to dvovrstno, namreč z živalskim ali pa z umetnim gnojem. V prvem, kakor v drugem slučaju je najboljšee gnoj ali kompost v jeseni na travnik zvoziti, ga lepo razgrniti; ko se v spomladi sneg tali, potegne vse rodovite dele voda v zemljo. Vrh tega naj se ona voda, katera iz polja priteka, napelja v jeseni na travnike, kar jim je tudi tečen gnoj. Jako dobro in koristno je tudi travnike dobro z brano prevleči, da se tako škodljivi mah, kateri razvoj trave zelo zadržuje, zatare in uniči. Ako pri čiščenju travnikov nastanejo po odstranjenju krtin in mravljincev gole pege, naj se iste s kakim travnim semenom obsejejo.*) Tudi gnojenje z gipsom ali mavcem se najtopleje priporoča in kmetu, kateri je dal denar za gips, travnik izdani denar bogato vrača in obrestuje. Posebno prileže se gips in pa domači pepel za travnike, kjer škodljivi mah sili, kot tečen gnoj. Ako

*) Za suhe travnike prilega najbolj: *Briza media*, *Agrostis vulgaris*, *Lolium perenne* itd. — Za mokre travnike pa: *Phleum pratense*, *Hordeum secalinum*, *Lolium italicum* itd. Semenje dobi se pri J. Poppoviču v Zagrebu, ali pa pri H. A. Frommeru v Budapešti.

bo se toraj vsak kmetovalec držal rečenih pravil, bo pridelal veliko in tečne krme, da mu bo mogoče rediti prav veliko in lepe živine, kar je drugi važen faktor kmetijstva, na katerega hočemo sedaj preiti.

(Konec prih.)

Sejmovi. Dne 17. decembra v Poličanah (za svinjne). Dne 19. decembra v Teharjah. Dne 22. decembra v Brezicah.

Dopisi.

Iz Žalca. (»Beseda«.) Dne 4. t. m. priredili so Žalski diletantje »Besedo«, ali zabavni večer v prid tukajšnji šolski mladini. Vspored bil je jako zanimiv, in je privabil obilo odličnega občinstva v ukusno dvorano gospoda Hausenbichler-ja, kjer je bil postavljen lepi oder. Ko se točno ob 7. uri dvigne zavesa, poklonil se je vrli tukajšnji mešani pevski zbor pod vodstvom kapelnika g. Goršek zbranemu občinstvu, katero je istega veselo pozdravilo. Pevski zbor zapel je pesmi: Poziv k petju, po zini iz šole, pozdrav itd. Petje je bilo dovršeno, krasno. Poslušalci bili so vsi najprijetnejše iznenadejani nad toliko izurjenostjo vrliga mešanega zbora in so z burnim ploskanjem, odobravanjem in živio-klici izražali svojo splošno zadovoljnost in pohvalo ter zahtevali, da se je vsaka pesem ponavljala. Vsa čast gre vrlému našemu pevskemu zboru, kateri je prav mojstersko pokazal, kaj da zmore učenje in ljubezen do krasnega petja in prav ponosen sme biti na velikanskem uspehu, kojega so povzročile milo doneče pesmi, naj bode to v spodbujajo, da nam še večkrat priredijo tako blažene ure. — Po petji deklamoval je naš vrli učitelj g. Anton Petriček krasno Gregorčičevo pesem: »Naš čolnič otmimo«. Deklamacija bila je izvrstna. Že nastop, vedenje, čvrsti, gladki izrek gospoda deklamatorja je povzročil občeno pohvalo in njegov navdušeni, iz srca kipeči govor segal je tudi občinstvu do srca. Na splošno zahtevanje deklamoval je še »Domovini«. Mi moremo le čestitati vrlému govorniku, ter ga vljudno prosimo, da nas skoraj zopet razveseli z enako besedo.

Iz Braslovč. (Odgovor.) Da dopisnik v štev. 48. »Slov. Gosp.« ne bo predolgo upil v puščavi, oglasi se mu koj »Bralno društvo«, saj ga je že drugokrat napadel in to po nedolžnem, prvič zaradi omike, a zdaj zaradi narodne zasanosti. Toraj je čas, mislim, da se mu odgovori, da ne bo vedno v tisti rog trobil, ki društvo le osramotuje, ne pa povikšuje, ker ga sili, naj bi beračilo okrog. Tega pa društvu našemu pač ni treba, saj ima mnogo več udov, kakor jih je bilo od začetka in dobiva v meseci po 35 izvodov časnika. O tem se lahko vsak prepriča, ali pa dopisnik pogreša vahtarico? Nje do zdaj še nema društvo. Če prav hira, kakor piše dopisnik, naše društvo, vendar pa še zmore toliko, da mu pokloni v častni dar tablico in kamenček, da bode, kadar se skljuje občni zbor, boljše računil, kakor do sedaj.*)

Načelnistvo.

Od Svetinj. (Smrtna kosa.) Dne 2. t. m. smo spremili tukaj k večnemu pokoju Marijo Simoničev, bivšo veleposesnico v Ivankovcih, ki je umrla nagle smrti. Pokojnica je bila svakinja dveh gospodov duhovnikov, Josipa Simoniča, dekana v pokoji in letos umrlega Janka Aleksandra Simoniča. Rojena je bila l. 1821 ter je imela v srečnem zakonu s svojim pokojnim možem troje otrok, od katerih je hči Anka umrla v najlepši dobi svoje mladosti. Starji sin Fran je dobitar modro-

*) Naj to zadostuje! Une vrstice pa sodimo, da niso imele slabega namena.

Ured.